

ארוסה פרק רביעי סוטה

כו.

עין משפט נר מצוה

בג א מיי פ"ח מהל'
גירושין הלכה כה
סמנ עשין נ טו"ע א"ר"ע
קומן יג סעף יא:
בד ב מיי שם הלכה כה
טו"ע שם סעף יב:
בה ג מיי פ"ח מהל'
קטוה הלכה י:
בד ד מיי שם הלכה ה:
כז ה מיי שם הלכה ז:
כח ו מיי שם הלכה י:
כט ז מיי שם הלכה ו:
ל ה מיי שם הלכה י
ופ"ח שם הלכה כה
סמנ עשין ו:
לא ט מיי שם פ"ג הלכה
כה:

[שנשא עקרה וקינה וכו']. ומימה אמאי לא תנא איילונית
זהדי עקרה וקינה: **לא ישא אדם מעוברת**
חבירו. זירושלמי עליו הכתוב אומר (משלי כג) אל תשיג גבול עולם
וזדהי ימומים אל תבא ומודים חכמים לרבי אלעזר שאם היו לו

לא סופו. דכתיב^א תחת אישה: ולא יחזיר עולמים. קנסא קנסוהו
רצנן: **לשגיגה זמנו**. לאחר כ"ד חדש ללידת הולד: והרובא. בחור.
כמו ילד (בראשית כה) רביא: **מעוברת עלמו**. שהיתה אשמו מעוברת וקינה
לה: או **סופו**. ולא אמרינן לא ליקטליה לולד: **אשה ממור לממור**.

כמוזה היו לו אשה וזניסן וממו זין
קיני לסתירה כבר נחלית לשמות:
מעוברת עצמו או שותה וכו'.
רש"י פי' ולא אמרינן
לנא לקטליה לולד ומימה אמאי אית
לן למקטליה מה איכפת לן נמתין
עד שמלד הא תנן צפ"ק דערין
(דף יז.) האשה היוצאה ליהרג אין
ממתניין לה עד שמלד והתם גזירת
הכתוב הוא וממו גס שנייה לרבות
את הולד והתם משמע טעמא דרבי

ממעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות
ולא נוטלות כתובה דברי ר' מאיר שהיה
רבי מאיר אומר^ב לא ישא אדם מעוברת
חבירו ומינקת חבירו ואם נשא יוציא ולא
יחזיר עולמית וחכמים אומרים יוציא
וכשיגיע זמנו לכנוס יכנוס והרובא שנשא
עקרה וקינה ואין לו אשה ובנים מעיקרא לא
שותה ולא נוטלת כתובה ר' אלעזר אומר
יכול הוא לישא אחרת ולפרות ולרבות
הימנה ד' אבל^ג המקנא לארוסתו ולשומרת
יבם שלו ומשכנסה נסתרה או שותה או לא
נוטלת כתובה ה' מעוברת ומינקת עצמו או
שותה או לא נוטלת כתובה ה' הרובא שנשא
עקרה וקינה ויש לו אשה ובנים או שותה
או לא נוטלת כתובה ה' אשת ממור לממור
ואשת נתין לנתין ואשת גר ועבד משוחרר
ואיילונית או שותה או לא נוטלת כתובה
קתני מיהא איילונית תיובתיה דרב נחמן
אמר לך רב נחמן תנאי היא ואנא דאמרי
כי האי תנא דתניא^ד ר' שמעון בן אלעזר
אומר איילונית לא שותה ולא נוטלת כתובה
שנאמר ונקתה וגורעה זרע מי שדרכה
להזרוע יצאתה זו שאין דרכה להזרוע ורבנן
האי ונקתה וגורעה זרע מאי עבדי ליה מיבעי
להו לכדתניא^ה ונקתה וגורעה [זרע] שאם
היתה עקרה נפקדת דברי ר' עקיבא אמר
לו ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקריות
ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה אם
כן מה תלמוד לומר ונקתה וגורעה זרע
ה' שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוה
נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים
שחורים יולדת לבנים: אשת ממור לממור:
פשיטא מהו דתימא אפוישי פסולין לא ליפוש
קא משמע לן: אשת גר ועבד משוחרר
(ה) ואיילונית: פשיטא מהו דתימא ד' דבר
אל בני ישראל ולא גרים קמ"ל ואימא הכי
נמי ואמרת רבויא הוא: אשת כהן שותה
כו': (ה) (אשת כהן שותה) פשיטא מהו דתימא
והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה

(א) צימות לו. (ב) [מוספתא
ריש פ"ה ע"ש]. (ג) [נס
מסופתא]. (ד) נכרות לא:
ושם מולפת השטות ועי
מוס' לעיל כד. ד"ה ורי יונקן
וכי ועי מוס' מנחות ח:
ד"ה מאי האכל וכו' וי"ע,
(ה) רש"ל מ"ו, (ו) [שיך לעמי
הקודם. רש"ל, (ז) [במדבר ח:
(ח) [במדבר ט]. (ט) ועי
היטב צדשי' דמסנה דלעיל
כד. ד"ה אשת קרים ועי
רש"ל, (י) [ן גירסת רש"ל
אבל גירסת רש"ל ד"ה עס
דבור דלעיל, (יא) עי
זירושלמי קדמי' אילונית,
(יב) רש"ל, (יג) ז"ל דהא.

תורה אור השלם

1. ואם לא נטמאה
האשה ונתרה היא
ונקתה ונתרה ירע:
במדבר ה כח
2. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם איש איש
בי תשעה אשתו ונקתה
בו מעל: במדבר ה יב
3. ושבב איש אתה
שבתה ובעלם ויהי
איש ונתרה ויהי
נטמאה ועד אין קה והוא
לא נתפשה:
במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) נמי משוחרר פשיטא
כ"ל ומינה ואילונית
נמחק:

מוסף רש"י

מעוברת חבירו ומינקת
חבירו. אשה שמת צעלה
והיא מעוברת או מניקה,
אסורה להנשא עד כ"ד
חדש, שכן פסק יונק
(בימות לו).

תוספות שאנין

ואילונית במע' אמה
לקייה ולא חזיא ל"ה:
ואשת ממור לממור כלומר
אשה הראיה לממור
ונשאת לממור וקינה לה
ונסתרה ל"ה אילונית או
שותה או לא נוטלת כתובה
ומיירי בבישי לו אשה
ובנים דומיא דעקרה
ווקנה: ולא ליפוש
בפסולין פ"ה לא נעשה
שלום ביניהם לא יפרה ולא
ירבה הואיל וכל דורותיו
ממורים: מ"ד והיא לא
נתפשה כו' כלומר מהו
דתימא פרשה סוטה על
כרחיך באשת ישראל קיימא
מדיכתיב והיא משמע זו
היא דכי לא נתפשה אסורה
הא נתפשה כו' ועלה קאי
קרא דבתיבה ועבר עליו
דהיכ' דמספקא לן בהן אם
נטמאה אי לא [נטמאה]
שותה אבל אשת כהן
דליתא בכלל והיא לא
נתפשה ליתא נמי בכלל
השקאה קמ"ל ל"ה.
במתנונה דרך אברים שאין
מתנונה במעיים אלא
ראשה ורואר אברים כבדים
עליה מ"ד (ה) מ"ד מבלעדי
אישיך כו' משמע דאשה
בה הכי הוא קא משמע לן
דלמי שקדמה שכיבתו
לבעול הוא דתא וסריס
בה הכי הוא ועי' דלא
בר איורועי הוא ובסריס
חמה קאמר דמותו לקיימה
ולא בסריס אדם שאסור
לקיימה משום לא יבא
פצוה דכה ל"ה.

(א) נכלה דל"ל מ"ד הא לאו
זכות תלה לה וכו' ולפני מיהא
ליסרך ועי' בש"י.

לרבות ה' אשת ממור לממור:
פשיטא מהו דתימא אפוישי פסולין לא ליפוש
קא משמע לן: אשת גר ועבד משוחרר
(ה) ואיילונית: פשיטא מהו דתימא ד' דבר
אל בני ישראל ולא גרים קמ"ל ואימא הכי
נמי ואמרת רבויא הוא: אשת כהן שותה
כו': (ה) (אשת כהן שותה) פשיטא מהו דתימא
והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה
אסורה אימא לא תשתה כ"ל קמ"ל.
תימה לר"י אמאי לא פריך הכא ואימא
הכי נמי כדפריך לעיל ונראה כל
היכא דקרא דמסיק אדעתיה ממוכו
למדרא הכי ומדריש לדרשא אחרימי
לא פריך ואימא ה"נ דקמ"ל דכך ניתן
למדרא למשה צדיק ולא צע"א כהן
והיא נתפשה לאסור אשת כהן מבלעדי
אישיך מי שקדמה שכיבת צעל אבל
לעיל צני ישראל משמע צדיק למעוטי
גרים וכן צפרק שני דיצמות (דף כג.)
בגמרא דמי שיש לו אח מ"מ וזוקק את
אשת אחיו ליבוס דקא פריך פשיטא
אחיו הוא מהו דתימא לילף אחיה
אחיה מצני יעקב קמ"ל התם פריך
ואימא הכי נמי משום דאין גורה שיה
למחנה זרין טעמא להוציא מאומה
סברה או קרא וכן לענין לירוש' (סס):
וליתמא לו פשיטא אחיו הוא סד"א
לא יתמא צעל צעמי יש צעל שמטמא
יש שאינו מטמא הא כיצד מטמא

ממעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות
ולא נוטלות כתובה דברי ר' מאיר שהיה
רבי מאיר אומר^ב לא ישא אדם מעוברת
חבירו ומינקת חבירו ואם נשא יוציא ולא
יחזיר עולמית וחכמים אומרים יוציא
וכשיגיע זמנו לכנוס יכנוס והרובא שנשא
עקרה וקינה ואין לו אשה ובנים מעיקרא לא
שותה ולא נוטלת כתובה ר' אלעזר אומר
יכול הוא לישא אחרת ולפרות ולרבות
הימנה ד' אבל^ג המקנא לארוסתו ולשומרת
יבם שלו ומשכנסה נסתרה או שותה או לא
נוטלת כתובה ה' מעוברת ומינקת עצמו או
שותה או לא נוטלת כתובה ה' הרובא שנשא
עקרה וקינה ויש לו אשה ובנים או שותה
או לא נוטלת כתובה ה' אשת ממור לממור
ואשת נתין לנתין ואשת גר ועבד משוחרר
ואיילונית או שותה או לא נוטלת כתובה
קתני מיהא איילונית תיובתיה דרב נחמן
אמר לך רב נחמן תנאי היא ואנא דאמרי
כי האי תנא דתניא^ד ר' שמעון בן אלעזר
אומר איילונית לא שותה ולא נוטלת כתובה
שנאמר ונקתה וגורעה זרע מי שדרכה
להזרוע יצאתה זו שאין דרכה להזרוע ורבנן
האי ונקתה וגורעה זרע מאי עבדי ליה מיבעי
להו לכדתניא^ה ונקתה וגורעה [זרע] שאם
היתה עקרה נפקדת דברי ר' עקיבא אמר
לו ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקריות
ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה אם
כן מה תלמוד לומר ונקתה וגורעה זרע
ה' שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוה
נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים
שחורים יולדת לבנים: אשת ממור לממור:
פשיטא מהו דתימא אפוישי פסולין לא ליפוש
קא משמע לן: אשת גר ועבד משוחרר
(ה) ואיילונית: פשיטא מהו דתימא ד' דבר
אל בני ישראל ולא גרים קמ"ל ואימא הכי
נמי ואמרת רבויא הוא: אשת כהן שותה
כו': (ה) (אשת כהן שותה) פשיטא מהו דתימא
והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה

מותרת וזו הואיל ונתפשה
ומותרת לבעלה: פשיטא אמר רב הונא
במתנונה דתימא מהו דתימא אסורה
מיהא כ' במתנונה דרך אברים מהו דתימא
מיהא כי אורחיה משום דבאונס זנאי ולגבי
כהן אסירא קא משמע לן:
אשת סריס שותה: פשיטא מהו דתימא
מבלעדי אישיך אמר רחמנא
והאי לאו בר הכי הוא קא משמע לן: על ידי
כל עריות מקנין: פשיטא
מהו

לאשתו כשרה ואינו מטמא לאשתו פסולה
ה"נ קמ"ל ואימא הכי נמי דהא קרא ממעט
פסולין והאי פסול הוא וכן צפ"ק דערין
(דף יז.) האשה היוצאה ליהרג אין
ממתניין לה עד שמלד והתם גזירת
הכתוב הוא וממו גס שנייה לרבות
את הולד והתם משמע טעמא דרבי
ממעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות
ולא נוטלות כתובה דברי ר' מאיר שהיה
רבי מאיר אומר^ב לא ישא אדם מעוברת
חבירו ומינקת חבירו ואם נשא יוציא ולא
יחזיר עולמית וחכמים אומרים יוציא
וכשיגיע זמנו לכנוס יכנוס והרובא שנשא
עקרה וקינה ואין לו אשה ובנים מעיקרא לא
שותה ולא נוטלת כתובה ר' אלעזר אומר
יכול הוא לישא אחרת ולפרות ולרבות
הימנה ד' אבל^ג המקנא לארוסתו ולשומרת
יבם שלו ומשכנסה נסתרה או שותה או לא
נוטלת כתובה ה' מעוברת ומינקת עצמו או
שותה או לא נוטלת כתובה ה' הרובא שנשא
עקרה וקינה ויש לו אשה ובנים או שותה
או לא נוטלת כתובה ה' אשת ממור לממור
ואשת נתין לנתין ואשת גר ועבד משוחרר
ואיילונית או שותה או לא נוטלת כתובה
קתני מיהא איילונית תיובתיה דרב נחמן
אמר לך רב נחמן תנאי היא ואנא דאמרי
כי האי תנא דתניא^ד ר' שמעון בן אלעזר
אומר איילונית לא שותה ולא נוטלת כתובה
שנאמר ונקתה וגורעה זרע מי שדרכה
להזרוע יצאתה זו שאין דרכה להזרוע ורבנן
האי ונקתה וגורעה זרע מאי עבדי ליה מיבעי
להו לכדתניא^ה ונקתה וגורעה [זרע] שאם
היתה עקרה נפקדת דברי ר' עקיבא אמר
לו ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקריות
ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה אם
כן מה תלמוד לומר ונקתה וגורעה זרע
ה' שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוה
נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים
שחורים יולדת לבנים: אשת ממור לממור:
פשיטא מהו דתימא אפוישי פסולין לא ליפוש
קא משמע לן: אשת גר ועבד משוחרר
(ה) ואיילונית: פשיטא מהו דתימא ד' דבר
אל בני ישראל ולא גרים קמ"ל ואימא הכי
נמי ואמרת רבויא הוא: אשת כהן שותה
כו': (ה) (אשת כהן שותה) פשיטא מהו דתימא
והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה